

پیوند طبیعت با شهر

امروزه از هر پنج نفر اروپایی حداقل چهار نفرشان در شهرهای کوچک و بزرگ زندگی می‌کنند. شهرها اغلب با چالش‌های زیست‌محیطی فراوانی مواجه هستند که باعث شده متخصصان تمام تلاش خود را برای حل آنها به کار گیرند.

بیتوریا گاستیز، پایتخت سبز اروپا

پیوند طبیعت با شهر

جام جم آنلاین: امروزه از هر پنج نفر اروپایی حداقل چهار نفرشان در شهرهای کوچک و بزرگ زندگی می‌کنند. شهرها اغلب با چالش‌های زیست‌محیطی فراوانی مواجه هستند که باعث شده متخصصان تمام تلاش خود را برای حل آنها به کار گیرند.

تعهد و نوآوری شاخصه‌هایی مهم برای حل این چالش‌ها هستند. ایده اعطای جایزه‌ای تحت عنوان «پایتخت سبز اروپا» به منظور ترویج و ارزشگذاری هر چه بیشتر چنین تلاش‌هایی است.

کمیسیون اروپا که نقش قوه مجریه را در اتحادیه اروپا ایفا می‌نماید، مدت‌هاست متوجه اهمیت نقش دولت‌های محلی در بهبود مسائل زیست‌محیطی شده است.

به همین مناسبت این کمیسیون تصمیم گرفته که جایزه‌ای برای تشویق و حمایت از چنین تلاش‌هایی در نظر بگیرد.

از مزایای این طرح می‌توان به تبادل تجارب مثبت در میان سایر شهرهای اروپایی و تلاش بیشتر برای حفاظت از محیط زیست اشاره کرد.

شهرهایی که برای این جایزه کاندیدا می‌شوند، بر مبنای یک فهرست کامل از معیارهای زیست‌محیطی ارزیابی می‌شوند.

معیارهایی که به آنها پرداخته شده عبارتند از ارائه راه‌حل برای مساله گرمایش جهانی، حمل و نقل، مناطق سبز شهری، ارائه برنامه‌های صحیح و منطبق با اصول توسعه پایدار، سنجش کیفیت جوی در مقیاس محلی، آلودگی صوتی، بازیافت و رسیدگی به مساله پسماندها، مصرف آب، تصفیه آب‌های مناطق مسکونی و عملکرد زیست‌محیطی شهرداری‌ها.

با گذشت دو دوره از این طرح شهرهای استکهلم (سوئد)، هامبورگ (آلمان)، بیتوریا گاستیز (اسپانیا) و نانت (فرانسه) به ترتیب جوایز طرح «پایتخت سبز اروپا» را دریافت کردند.

شهر بیتوریا گاستیز برنده جایزه شهر سبز سال 2012 اروپا

شهر بیتوریا گاستیز دومین شهر پرجمعیت ناحیه خودمختار باسک که سال 1181 میلادی ساخته شد، در شمال کشور اسپانیا واقع است.

این شهر مرکز استان «آلاوا» است و حدود 240 هزار نفر در آن زندگی می‌کنند.

بیتوریا توانسته عنوان «پایتخت سبز اروپا» را در سال 2012 به خود اختصاص دهد. جایزه توسط نماینده گروه محیط زیست کمیسیون اروپا در یک مراسم ویژه در استکهلم به شهردار شهر بیتوریا تفویض شد.

شهردار شهر در پاسخ به این سوال که بیتوریا چگونه توانسته تا به این اندازه رشد کند که اروپا از آن به عنوان الگوی توسعه پایدار خود در سال 2012 یاد می‌کند، گفت: «این کار، کار امروز و دیروز نیست.

کاری است که از 30 سال پیش آغاز شده است. مسوولیتی است که با مشارکت شهروندان امکان‌پذیر شده است. بخش‌های مختلف دست به دست هم داده‌اند و با هم از اصولی مشترک پیروی کرده‌اند.

به عنوان مثال همان‌طور که می‌دانید موضوع حمل و نقل در اسپانیا از اهمیت بسزایی برخوردار است، یک سال است خطوط

اتوبوسرانی شهری به کلی دگرگون شده‌اند. این مردم بوده‌اند که همکاری کرده‌اند تا چنین طرح‌هایی به هدف برسند.»

وی از اعمال تغییرات در زمینه مصرف آب، بازیافت پسماندهای شهری، ایجاد کمربند سبز و پارک‌های شهری به عنوان مهم‌ترین بخش کار یاد کرد.

آوردن طبیعت به داخل شهر

شهر بیتوریا گاستیز به سه بخش تقسیم می‌شود: بخش اصلی و مرکزی خود شهر است. دو بخش دیگر همچون حلقه‌ای هسته مرکزی شهر را در بر گرفته‌اند.

کمربند سبز یا همان محدوده سبز، نیمه طبیعی حلقه دوم است که ادعا می‌شود همچون حفاظی زمین‌های فرسایش یافته اطراف شهر را در بر گرفته است.

جنگل‌ها و کوهستان‌های اطراف نیز حلقه غالب آخر را تشکیل می‌دهند. نسبت زیادی از شهر را فضاها و سبزه‌های عمومی به خود اختصاص داده‌اند. دسترسی آسان مردم به فضاها و سبزه‌ها از شاخصه‌های این شهر است.

مهم‌تر از همه این‌که در این شهر می‌توان از نمونه‌های قابل لمس متعددی نام برد که هر یک نقش بسزایی در افزایش تنوع زیستی و حفاظت از اکوسیستم‌های داخل و خارج شهر ایفا می‌کنند.

به عنوان مثال پوشش گیاهی و جانوری بدقت تحت کنترل سازمان‌های ذی‌ربط قرار دارند، قوانین متعددی مانع از دست‌اندازی به زیستگاه‌ها و تفکیک بخش‌های حیاتی آنها می‌شوند، حتی برای جلوگیری از آلودگی‌های بصری هم پیشنهادها و متعددی ارائه شده است.

در آخر می‌توان به زیستگاه‌های اطراف شهر اشاره کرد که تنها از جذابیت‌های گردشگری و تفریحی برخوردار نیستند بلکه در آنها اهداف آموزشی هم لحاظ شده است.

جایزه پایتخت سبز میزان تعهد مدنی و نوآوری را نشان می‌دهد که بدون شک در آینده منافع زیادی را برای شهرهایی که توانسته باشند این عنوان را کسب نمایند، در بر خواهد داشت.

رییس کمیته محلی خانم مرشدس برسو معتقد است که پایتخت‌های سبز اروپایی همچون کشتی‌ها و اسکادران‌های برجسته‌ای از یک ناوگان عظیم هستند، لذا می‌توان آنها را نماینده‌های برحق جوامع محلی توصیف کرد که شهروندانشان تعهد کرده‌اند کیفیت زیستی را بیش از پیش بهبود بخشند. طراحی دوباره شهرهای اروپایی این مزیت را دارد که مبانی توسعه پایدار را در سطح جهانی ارتقا خواهد بخشید.

توسعه پایدار در شهر بیتوریا گاستیز

شهر بیتوریا گاستیز پیشرفت‌های شایانی در زمینه زیست محیطی ساختن مرکز شهر داشته است. کمربند سبز شهر به عنوان یک محدوده سبز نیمه طبیعی تا حدودی توانسته زمین‌های فرسایش‌یافته اطراف را اصلاح کند و بعلاوه با احاطه کردن مرکز شهر، این مزیت را هم داشته که حضور تمامی جمعیت شهر را در یک محدوده مشخص تضمین نماید.

واحدهای مسکونی، تجاری و اداری مجاز نیستند که در فاصله‌ای کمتر از 300 متر از این حلقه سبز بنا شوند. روش‌های متعددی به منظور حمایت از تنوع زیستی و اکوسیستم‌های اطراف به کار بسته شده است.

پوشش گیاهی و جانوری تحت کنترل سازمان‌های ذی‌ربط هستند و از روند نابودی زیستگاه‌ها بشدت کاسته شده است.

بیتوریا گاستیز به عنوان دومین مرکز پرجمعیت ناحیه خودمختار باسک، الگویی است که نشان می‌دهد چگونه باید با مساله کمبود آب مواجه شد. اولین مساله‌ای که به چشم می‌آید، این است که این شهر موضوع کاهش مصرف آب را در دهه اخیر بشدت دنبال کرده است.

سرمایه‌گذاری‌های متعددی هم در زمینه آبرسانی انجام شده است که هدف اکثر آنها اصلاح سیستم ارزشگذاری، بهبود کیفیت آب،

کاهش میزان هدررفت و در نهایت رسیدن به يك میزان مصرف مناسب و پایدار در این منطقه بوده است.

پایتخت سبز اروپا در سال 2012 يك هدف جاه طلبانه به منظور کاهش مصرف آب خانگی را در صدر برنامه‌های خود قرار داده است، دست‌اندرکاران می‌خواهند میزان مصرف را برای هر نفر به زیر 100 لیتر در روز کاهش دهند.

محیط زیست یا اقتصاد، کدامیک اولویت دارند؟

شهر بیتوریا در این زمینه‌ها حرف برای گفتن زیاد دارد. 30 سال پیش شهردار بیتوریا، خوزه آنخل کوآردا از عبارت پایداری یاد کرد. وی توانست مانع از اجرای پروژه‌هایی شود که حمل و نقل ماشینی را در اولویت قرار می‌دادند و این در جایی خود از اهمیت بسزایی برخوردار است.

رفته رفته او توانست اصول زیست محیطی را در شهر خود پیاده نماید. در سال‌های آتی شهرداران بیتوریا همچنان هدف او را دنبال کردند.

مسلم است که اعطای جایزه کمیسیون اروپا به شهر بیتوریا در جایی خود بر اهمیت توریستی این شهر خواهد افزود، از هم‌اکنون برنامه‌های گسترده‌ای برای سال آینده پیش‌بینی شده است تا این شهر بتواند هرچه بیشتر از عنوان خود دفاع کند.

بدون شك منافع اقتصادی این مساله، قابل اغماض نیست و این خود دلیلی بر این مدعاست که حفاظت از محیط زیست هیچ منافاتی با توسعه اقتصادی ندارد.

نکته: شهرها اغلب با چالش‌های زیست‌محیطی فراوانی مواجه هستند که باعث شده متخصصان تمام تلاش خود را برای حل آنها به کار گیرند.

ایده اعطای جایزه‌ای تحت عنوان «#171 پایتخت سبز اروپا» به منظور ترویج و ارزش‌گذاری هر چه بیشتر برچنین تلاش‌هایی است.

europa green capital - مترجم: فرناز حیدری